

Raden, Staten en hoofdingelanden bijeen

'Zuidplas goed op schema'

Op 10 december 2007 kwamen raadsleden, statenleden en hoofdingelanden in Nieuwerkerk aan den IJssel bijeen om met elkaar te kijken naar de stand van zaken rond de ontwikkeling in de Zuidplaspolder. De opkomst was goed, zo'n tachtig belangstellenden luisterden naar de voorzitter van de Stuurgroep. Gedeputeerde Govert Veldhuijzen complimenteerde de aanwezigen voor hun voorbeeldige samenwerking. "Eind oktober werd 'Randstad Urgent' ondertekend en twee dagen later was er tijdens het overleg met minister Eurlings al een subsidietoekenning van het rijk van 100 miljoen euro." Martin Leuvenink (VROM) onderstreepte de urgentie van de Randstad nog eens. "De Zuidplas steeg vanuit het niets met stip naar nummer 25 in de top 40 van urgente projecten. Het is van groot belang dat de Zuidplas op de prioriteitenlijst staat." Het rijk is terug, meldde Leuvenink en hij prees meteen de coöperatieve opstelling van Rijkswaterstaat.

Kwaliteit borgen

Stedenbouwkundige Maurits de Hoog kreeg eveneens het woord. Ook nu weer over de borging van kwaliteit. Zijn betoog sloot exact aan bij de presentatie tijdens de Tweedaagse van de Zuidplas. De aanwezigen reageerden vooral met vragen over de financiële randvoorwaarden, waaronder de relatie tussen de infrastructuur en het aantal woningen. Ook over de overkluizing bij Nieuwerkerk aan den IJssel. Projectdirecteur Pieter Hordijk belichtte daarna de stand van zaken van het project. Ingaand op de presentatie van De Hoog zei hij: "Het zijn de raden die de kwaliteitseisen bepalen bij het bestemmingsplan. Het is dus ook aan u om die kwaliteit te borgen." Juni 2008 is volgens hem een cruciale maand. Dan worden de bestemmingsplannen behandeld, inclusief de vertaling van de MER infrastructuur in die plannen. "Vanaf 1 juli moet ook de ROZ, de Regionale Ontwikkelingsorganisatie Zuidplas, operationeel zijn."

Uitgedaagd

De goede sfeer van de bijeenkomst werd aan het einde nog eens benadrukt door een raadslid uit Waddinxveen. Uitgedaagd door een uitspraak van Jan Brouwer, Rijksadviseur voor de Infrastructuur, over het 'lelijkste bedrijventerrein in de Randstad' reageerde hij: "Zie het als een kwestie van edelmoedigheid van Waddinxveen dat de gemeente het terrein graag wil houden." Met gelach werd de bijeenkomst afgesloten.

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van het projectbureau driehoek RZG Zuidplas. Voor meer informatie of voor vragen kunt u contact opnemen met:

Project driehoek RZG Zuidplas
P/a provincie Zuid-Holland
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
Telefoon: 070 441 60 55
Email: evp.beckerhoff@pzh.nl

Website
www.zuidplas.nl

driehoek RZG · ZUIDPLAS

Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.

#12 Nieuwsbrief

februari 2008

driehoek RZG · ZUIDPLAS

Publieke en private partijen slaan handen verder ineen

Kwaliteit bepaalt Tweedaagse van de Zuidplas

Overzicht van de zaal tijdens de openingsspeech voorzitter Stuurgroep

Creativiteit, kwaliteit en klimaatbestendig handelen kenmerkten de Tweedaagse van de Zuidplas. Tijdens een wervelend en tjokvol programma presenteerden publieke en private partijen ludieke ideeën en behaalde resultaten.

"Deze meerdaagse happening is het laatste moment om ideeën in te brengen. Dat is dan ook met enthousiasme gedaan." Met die woorden opende gedeputeerde Govert Veldhuijzen de Tweedaagse van de Zuidplas op woensdag 7 november 2008. Op de Kortste Dag van de Zuidplas hingen zo'n tachtig aangedragen ideeën als 'creatieve was' aan de lijn te drogen. Die suggesties werden in de maanden daarna door bestuurders en beleidsmakers serieus bekeken. De bedenkers van de dertien meest haalbare ideeën kregen op de eerste dag van de 'Tweedaagse' de kans hun suggestie in de polder nader toe te lichten. Onder meer op de plek waar een groen sporthart is voorgesteld. Het voorstel sprak wethouder Marco Kastelein van Gouda zeer aan. "Het prestigieuze sportcentrum getuigt van pioniersgeest. Dat past wel bij de Gouweknoop. Maar of het economisch en planologisch haalbaar is, moeten we nog eens serieus nagaan." Pieter Hordijk, projectdirecteur van de driehoek RZG Zuidplas, vatte de middag als volgt

In het Forum, voorheen de stuurgroep RZG zijn 21 partijen vertegenwoordigd:

- De provincie Zuid-Holland
- 10 gemeenten (Gouda, Nieuwerkerk aan den IJssel, Waddinxveen, Moordrecht, Zevenhuizen-Moerkapelle, Zoetermeer, Rotterdam, Lansingerland)
- 3 samenwerkende besturen (Intergemeentelijk Samenwerkingsorgaan Midden-Holland ISMH, stadsregio Rotterdam, stadsgewest Haaglanden)
- 1 waterschap: Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard
- 4 ministeries (VROM, EZ, LNV, V&W)
- 2 kamers van Koophandel (Haaglanden, Rotterdam)
- LTO-Noord Glaskracht
- ConSept, een samenwerkingsverband van 7 Zuid-Hollandse natuur- en milieuorganisaties
- ANWB
- NEPROM

RIEK BAKKER: "HET CASCO VAN HET KWALITEITSPLAN MOETEN WE HEILIG VERKLAREN."

Riek Bakker: 'Vertrouwen en samenwerking essentieel'

"Samen kennis en kunde inbrengen." Met dat advies haakte ambassadeur en voormalig rijksadviseur gebiedsontwikkeling Riek Bakker in op de boodschap van Elco Brinkman.

"De private partijen hebben die specialistische kennis welke bij de publieke partners vaak ontbreekt. Samenwerken is daarom van essentieel belang. Maar ook het vertrouwen in elkaar hebben en dat elkaar geven."

Het vertrouwen betreft ook de publieke partijen onderling. "Niet denken in hiërarchie. Dat leidt tot niets. Bij zo'n rangorde zie ik het rijk als de 'dikke nekken'. Die zien zichzelf als belangrijkste. Daaronder komen de provincies en tot slot pas de gemeenten die zich de Calimero in de keten voelen. Als je zó samenwerkt, verliezen we het geloof in elkaar." Volgens de vrouw die onlangs ambassadeur werd van de Zuidplas realiseer je kwaliteit door elke speler in het proces zijn eigen identiteit te gunnen. "Erken de strategische belangen van elke deelnemer en durf die te benoemen. Spreek zaken tegen elkaar uit en doe dat met verstand en met je hart. Maar steek bovenal de handen uit de mouwen. Met de intentie die dingen te maken die je vooraf met elkaar hebt afgesproken."

Discussies beslecht

Kwaliteit komt ook tot uiting in het nemen van concrete besluiten. "Eind oktober ondertekenden onder andere minister Jacqueline Cramer op nationaal niveau en gedeputeerde Govert Veldhuijzen op provinciaal niveau het nationale programma 'Randstad Urgent'. Daarmee zijn onomkeerbare besluiten genomen om de toegankelijkheid van de Randstad en dus ook de Zuidplaspolder te verbeteren en te waarborgen. Ook dat noem ik kwaliteit. Het programma beslecht

Tweedaagse van uur tot uur. Dag 2

12.15 uur
Piet Bregman belicht de ideeën rond de glastuinbouw. "Glas verpakken in woningbouw en groen."

12.40 uur
De kwaliteit kwam ook tot uiting in het uitstekende lunchbuffet.

13.40 uur
Wethouder Wiebrand Dijksterhuis van Waddinxveen tekent als eerste het convenant over het Energieweb

14.50 uur
Dijkgraaf Hans Oosters licht de resultaten van het Hotspo onderzoek toe. "Het wordt w mer en natter."

hiermee heel wat discussies. Zo erkennen bestuurders de behoefte om woon- en leefmilieu in de voortuin van de Zuidvleugel te verbeteren. Maar ook bijvoorbeeld dat de kwaliteit van groen, natuur en recreatie in het gebied verbeterd moet worden. Al die zaken die leiden tot een hogere kwaliteit moeten geborgd worden in een robuust plan. Dat plan heeft respect voor het bestaande: de ringvaart, en de lanen, linten en tochten. Dat casco moeten we heilig verklaren. Daarnaast biedt het totaalplan ruimte om het per deelgebied flexibel te kunnen invullen."

Bij elkaar komen

"Al die plannen kun je opnemen in een kwaliteitshandboek, maar ze moeten wel geïmplementeerd worden", vervolgde Bakker. "Daarvoor moet je partijen bij elkaar brengen. Om kennis en kunde met elkaar te delen en toe te passen. Het is nu de opgave om ruimtelijke kwaliteit te maken in relatie met de omgeving. Om te zorgen voor doorwaadbaarheid van de infrastructuur. Je wilt met bijvoorbeeld de fiets immers ook van het ene gebied naar het andere kunnen. Daarvoor is het nodig de relatie te maken tussen de onderlinge delen van het plan. En vooral regie te houden op het geheel. Met elkaar dus doelen stellen, met elkaar innovatieve oplossingen toepassen. En dat alles met vertrouwen in elkaar."

Kwaliteit polder vastleggen in handboek

De Zuidplaspolder moet het visitekaartje van Nederland worden op het gebied van duurzaamheid. Kassen die woningen warmte leveren en klimaatbestendig bouwen zijn voorbeelden van toegepaste innovatie die volop de aandacht zullen trekken. Maar bij de ontwikkeling van de polder gaat het vooral om de kwaliteit van de eigen woon-, werk- en leefomgeving. De ruimtelijke kwaliteit, maar ook de kwaliteit op het gebied van milieu en klimaat, wordt vastgelegd in een handboek dat als kwaliteitskader gaat dienen voor de ontwikkeling van de deelgebieden.

MAURITS DE HOOG: "KWALITEITSKADER VOOR DE ONTWIKKELING VAN DE DEELGEBIEDEN."

Tijdens de Tweedaagse van de Zuidplas lichtte stedenbouwkundige Maurits de Hoog het belangrijke initiatief toe. "Met het stelsel van ruimtelijke hoofdelementen bekijkt het Kwaliteitshandboek Zuidplaspolder de polder als geheel. Daarnaast maakt het een gefaseerde en flexibele ontwikkeling van de polder mogelijk", zegt De Hoog. "Zo worden voorstellen gedaan voor nieuwe passages en ontsluitingen, voor kwaliteitsverbetering van lanen, linten en tochten, en voorstellen om tot een eenheid te komen van nieuwe bruggen en viaducten. Op recreatief gebied is de ringvaart een belangrijk samenbindend element. Rond deze ringvaart willen we een groot recreatief landschapspark maken. Alleen is het nu hier en daar slecht bereikbaar. Wil je de ringvaartzone kunnen ervaren, dan zou je rond de hele vaart moeten kunnen fietsen. En veel peilscheidingen belemmeren nu ook nog de doorvaart van bootjes. Voor al deze kwesties zijn voorstellen in het handboek opgenomen. Het lijvige boekwerk is in december 2007 in concept gereed gekomen. Na de diverse discussies die daar zeker op zullen volgen, leggen we het ontwerphandboek in februari 2008 aan de Stuurgroep en de raden van de betrokken gemeenten voor."

15.25 uur
Ellen Verkoelen van de Zuid-Hollandse Milieufederatie: "Rekening houden met voortschrijdend inzicht."

16.20 uur
Tijd voor een afsluitende discussie. Florrie de Pater (2e links): "Water is de drager voor duurzame ontwikkeling in de Zuidplaspolder."

van het gebied te gebruiken en de gebruikers vroeg in het ontwikkelproces te betrekken. Het benutten van de bestaande kwaliteit is voor ons een voorwaarde." Rond de Rode Waterparel ontwikkelde de GOM ZPP een voorstel voor de invulling van het gebied. De sfeerimpressie werd gebundeld in een rijk geïllustreerd boekje. Wethouders Jan Oomen van Moordrecht en Jan Slagt van Nieuwerkerk aan den IJssel ontvingen het eerste exemplaar. "Het is nu het moment om te gaan samenwerken. Gemeenten moeten daarbij over hun eigen grenzen durven kijken, maar ook toelaten dat buitenstaanders dat bij hen doen. Private partijen mogen van mij die grensoverschrijdende rol vervullen. Gemeenten hoeven niet bang te zijn dat zij in hun bevoegdheden worden aangetast. Die zijn wettelijk vastgelegd. Maar je moet wel goede afspraken maken hoe je elkaar vasthoudt en wanneer je elkaar weer loslaat."

Het boekje met de sfeerimpressie van de Rode Waterparel is te bestellen bij de GOM ZPP, p/a Heijmans Vastgoed Grondbedrijf, Postbus 2, 5240 BB Rosmalen.

HILDE BLANK: "GEEN EENHEIDSWORST."

De effecten van de klimaatsverandering

Van last tot lust

"Door de aanleg van extra open water verklein je niet alleen de kans op wateroverlast, maar bied je tevens kansen voor recreatie en natuurontwikkeling. Op die manier lever je weer een bijdrage aan de kwaliteit van de Zuidplaspolder. Van last tot lust dus." De eerste resultaten van het klimaatonderzoek in de 'Hotspot' Zuidplas werden door Florrie de Pater en Hans Oosters tijdens de waterconferentie gepresenteerd.

Geen beter moment om over klimaatverandering te praten dan op de dag dat storm en springvloed samenvallen. Dat gebeurde op 8 november 2007. Voor het eerst in zijn bestaan werd die dag de Maeslantkering bij Hoek van Holland gesloten. Ook vond voor het eerst in dertig jaar een algehele kustbewaking plaats. Terwijl buiten de wind in hevigheid toenam, werden binnen vier scenario's van het KNMI gepresenteerd die de effecten tonen van de klimaatverandering. "Elk scenario laat een stijging van de gemiddelde temperatuur zien. Tot 2100 kan die stijging in de zomer tot 5.6° Celsius oplopen, in de winter tot 4.6° Celsius", meldde Florrie de Pater, netwerkmanager van het programma 'Klimaat voor Ruimte', het nationale onderzoeksprogramma naar de gevolgen van klimaatverandering voor de inrichting van Nederland. De Zuidplaspolder is een van de hotspots die binnen dit nationale onderzoek vallen. Volgens De Pater wordt het niet alleen warmer, het gaat ook harder regenen. "De gemiddelde neerslag neemt niet toe, wel de hevigheid van de buien, soms zelfs met 54 procent. Verder laten de vier scenario's een absolute stijging van de zeespiegel zien: 35 tot 85 centimeter in 2100 ten opzichte van 1990."

FLORRIE DE PATER: "WE BEKIJKEN OOK HOE JE BIJ HET ONTWERP VAN DE POLDER DE WATERVEILIGHEID KUNT GARANDEREN."

Water vasthouden

Het water komt dus van boven, van beneden en van opzij. Naast de effecten van overstromingen en wateroverlast werden ook de gevolgen van watertekorten onderzocht. De temperatuurstijging resulteert immers in warmere en drogere zomers. "De glastuinbouw zal voor een groot deel zelf moeten zorgen dat er voldoende gietwater voorhanden is", voorspelde dijkgraaf Hans Oosters van het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard. Volgens hem heeft langdurige droogte ook als gevolg dat bijvoorbeeld de ringvaartdijk, een veendijk, water en daardoor massa verliest. "Op die manier komt de kerende functie in gevaar." Volgens Oosters worden nog berekeningen uitgevoerd om het watersysteem in de polder te optimaliseren. De gepresenteerde resultaten betreffen immers een tussenrapportage die weergeeft wat het Hotspot project tot nu toe heeft opgeleverd. Er moeten nog heel wat vragen worden beantwoord. De eindresultaten verwacht de dijkgraaf in april 2008. "Door in natte periodes water vast te houden kunnen

we het tekort in andere periodes opheffen. Opslag van water kunnen we mogelijk combineren met nieuwe natuurontwikkeling."

Vasthouden, bergen, afvoeren

Hoe anticipeer je op al deze veranderende omstandigheden? Volgens Florrie de Pater zijn ook de mogelijkheden van aanpassing onderzocht. "De effecten van de klimatologische veranderingen laten zien dat de kans op overstroming in de Zuidplaspolder niet toeneemt. Onder meer de

'Het wordt niet alleen warmer, het gaat ook harder regenen'

Stormvloedkering in de Hollandse IJssel kan de waterstand fixeren. Maar daarmee is niet het risico weggenomen. We bekijken dus ook hoe je bij het ontwerp van de polder de waterveiligheid kunt garanderen. Bijvoorbeeld door de polder van compartimenten te voorzien. Bij een mogelijke dijkdoorbraak loopt dan niet de gehele polder onder." Ook worden de mogelijkheden van drijvend bouwen bekeken, evenals bouwen op terpen en dryproof bouwen, waarbij de woning het water buiten houdt.
"Bij wateroverlast als gevolg van extreme neerslag richten de oplossingen zich op vasthouden, bergen en afvoeren", voegde Hans Oosters toe. "In wadi's, beplant met gras of biezen, kan het water zich verzamelen en in de bodem infiltreren. Zo helpt een wadi verdroging van de bodem tegen te gaan en vormt het een buffer bij overvloedige regenval. Daarnaast denken we aan het bergen van water in lager gelegen delen van de polder. Deze gebieden zouden we kunnen inrichten als permanente en recreatieve waterplassen. Zo transformeren we waterlast tot waterlust. In het ISP is al voorzien van een verbreding van de vierde tocht als belangrijke watergang voor de afwatering richting Abraham Kroes gemaal. Maar ecologische groenzones langs de andere, bestaande tochten zouden bij maalstop of extreme regenval als overloopgebied ook het water kunnen afvoeren."

Basis voor kwaliteit

Al met al vormt de klimaatverandering geen directe bedreiging voor de veiligheid van de polder tegen overstromingen. Maar de onderzochte effecten geven wel aanleiding tot het serieus nemen van enkele maatregelen. "Voor zover we nu kunnen zien, zijn ze niet strikt noodzakelijk", meent Oosters. "Met de maatregelen willen we echter ook de kwaliteit van de ruimtelijke inrichting vergroten. De verandering van het klimaat vormt juist de basis voor de ruimtelijke inrichting. Geen afvoerputje dus, maar een polder die een proeftuin wordt voor klimaatbestendig bouwen. Een internationaal voorbeeld van innovatieve samenwerking."

HANS OOSTERS: "DOOR I NATTE PERIODES WATER VAST TE HOUDEN KUNNE WE HET TEKORT IN ANDE PERIODES OPHEFFEN."

Drie convenanten getekend

Knopen doorhakken

Zoals inmiddels traditie is geworden, werden op de Tweedaagse van de Zuidplas ook weer knopen doorgehakt. Onder meer door het tekenen van drie belangrijke overeenkomsten. De Intentieverklaring Waterkwaliteit werd ondertekend door het hoogheemraadschap en vijf betrokken

gemeenten. De wil tot samenwerking behelst het realiseren van een goede waterkwaliteit in de Zuidplaspolder. De kwaliteit van het water is immers een belangrijke drager voor een robuuste en aantrekkelijke woon-, werk- en leefomgeving. Het tweede convenant werd ondertekend door de provincie Zuid-Holland, de gemeenten Waddinxveen, Zevenhuizen-Moerkapelle en Nieuwerkerk aan den IJssel. Maar ook door de Tuindersvereniging Zuidplaspolder en de organisatie OCAP CO2 VOF. Zij tekenden allen voor een duurzame exploitatie van het energiepotentieel in de polder. Indirect betrokken partijen, zoals onder meer de gemeenten Gouda en Moordrecht, ConSept, LTO Noord Glaskracht, Volker Wessels Stevin en de Koplopersgroep van Bouwend